

2023-05-05

Dnr: 2023-161-85

Utbildningsdepartementet

Madeleine Arenhill Beckman
Programområdesansvarig
Grundlärarutbildning med inr. fritidshem
Fakulteten för lärarutbildning
Högskolan Kristianstad
291 88 Kristianstad
044-250 30 00
www.hkr.se

Remissyttrande

Betänkandet Allmänt fritidshem och fler elevers tillgång till utveckling, lärande och en meningsfull fritid SOU 2022:61

Sammanfattning

Högskolan Kristianstad (HKR) instämmer med förslaget att införa Allmänt fritidshem enligt SOU 2022:61. Fritidshemmets potential har stor inverkan på barns utveckling och är ett viktigt stöd till barn, deras familjer och samhället i stort. Ett allmänt fritidshem bidrar inte bara till en mer likvärdig skolgång utan till att gynna barnrättsperspektivet där alla barn erbjuds möjlighet att göra sin röst hörd.

HKR instämmer också i problematiken med bristen på behöriga lärare i fritidshem tillsammans med att övrig personals utbildningsnivå är låg. Tillsammans utgör dessa omständigheter riskfaktorer för utbildningens kvalitet.

För att säkerställa behöriga lärare och bidra till fritidshemmets kvalitet är det av största vikt att frågor gällande utbildning kopplat till fritidshemmets verksamhet prioriteras nationellt. HKR ställer sig även bakom förslaget att utveckla en utbildning på avancerad nivå för lärare i fritidshem på magister/mastersnivå. HKR motsätter sig starkt förslaget att detta sker på ett förutbestämt begränsat antal lärosäten. HKR instämmer i intentionen att se över omfattning och utformning av grundutbildningen.

Generella synpunkter

Kapitel 3: Fritidshem viktiga för barn, familjer och samhälle

HKR delar bilden av att fritidshemmets framväxt, intention och organisation samt att reformen om fritidshemmet som ett komplement till skolan inte skett fullt ut. Detta är viktigt att beakta i förhållande till betänkandet Allmänt fritidshem. Bilden stärker betydelsen av att tillskriva, ge förutsättningar och mandat för

fritidshemmets verksamhet så att den med full potential kan erbjuda barn det som intentionen beskriver.

Vi ser ett behov av att

- ta ställning till hur den reform som inte skett fullt ut ska få ny kraft
- identifiera vad ett allmänt fritidshem i realiteten kommer att ge för förutsättningar till barnen.

Kapitel 6 Allmänt fritidshem och stärkt rätt till fritidshem (kommenterat utifrån 6.3–6.7)

HKR instämmer, det är viktigt att det förstärkta uppdraget handlar om en holistisk syn som gynnar barns identitet, välmående, lärande och utveckling. Dock vill vi betona att barns perspektiv behöver beaktas kring flera av de aspekter som kapitlet lyfter särskilt om man vill göra realitet av att koppla fritidshemmet till barnet självt snarare än föräldrarnas sysselsättning. Därav skulle ett allmänt fritidshem kunna göra en betydande skillnad för att öka likvärdigheten i utbildningssystemet.

Kapitel 9 och 12 Kompetensförsörjning för ett attraktivt fritidshem-konsekvenser för högskolor och universitet (kommenterat utifrån 9.3, 9.4, 9.7, 9.8 & 12.8.6)

HKR instämmer i att det kommer att bli en utmaning att skapa en lärartäthet i relation till utökningen. Att utöka fritidshemmet utan att ha en tydlig plan för hur lärartätheten inom fritidshemmet ska lösas kan dock få andra konsekvenser än de tänkta. Av det skälet behöver grundläroutbildningen med inriktning mot fritidshem göras mer attraktiv. HKR instämmer i att det är viktigt att hitta former för genomförandet av utbildningen exempelvis genom att erbjuda distansundervisning och anpassad studietakt. Därutöver ses förslaget om riktade forskarskolor för att förstärka lärosätenas kompetensförsörjning och behov av forskarutbildad personal i lärarutbildningen som ett viktigt förslag ur det fritidshemspedagogiska områdets perspektiv. Satsningen är dock begränsad och temporär. HKR menar att för att satsningen ska bidra till en hållbar och långsiktig lösning på behovet av forskar- och forskarhandledningskompetens i ämnet i hela landet ska samtliga lärosäten som ger grundutbildningen utgöra aktiva partners i någon forskarskola enligt förslaget.

HKR identifierar behov att

- se över grundutbildningen gällande studieformer och omfång
- genomföra nationella insatser för att öka antalet med magister, master, licentiat och doktorsexamen inom det fritidshemspedagogiska fältet

- ge fler lärosäten än två möjligheter att erbjuda såväl utbildning på avancerad- som forskarnivå för att berika och ge god kvalitet på samtliga lärosäten som undervisar blivande lärare i fritidshem. En aktiv forskarmiljö är en starkt kvalitetsdrivande faktor för samtliga lärosäten
- kompetensförsörja undervisande lärare inom fritidshemspedagogik vid lärosätena.

HKR instämmer med utredningens skrivning om att ansvarsfördelningen mellan lärare och annan personal är otydlig. HKR instämmer därför i förslaget att i skollagen precisera vad annan personal har för syfte i fritidshemmets undervisning.